

Aluehallitus 26.08.2024 § 118

§ 118

Oikaisuvaatimuksen käsittely koskien aluehallituksen 10.6.2024 § 90 päätöstä liikkumista tukevien palvelujen toimintaohjeen käyttöön otosta 1.9.2024 alkaen

Valmistelijat ja lisätiedot (etunimi.sukunimi@luvn.fi):
Hokkanen Timo
Koivula Henrik

Päätösehdotus

Hyvinvointialuejohtaja Svahn Sanna

Aluehallitus päättää hylätä oikaisuvaatimuksen seuraavin perustein:

Hyvinvointialue ei ole liikkumista tukevien palvelujen toimintaohjeen valmistelussa laiminlyönyt lakisääteistä velvollisuuttaan kuulla vammaisneuvostoa asian valmistelussa. Päätös noudattaa kansallista lainsäädäntöä ja YK:n yleissopimusta vammaisten henkilöiden oikeuksista.

Oikaisuvaatimuksessa ei ole esitetty sellaisia seikkoja, joiden perusteella oikaisuvaatimuksen kohteena olevaa päätöstä olisi syytä muuttaa tai kumota. Päätös on syntynyt oikeassa järjestyksessä, päätöksentekijä ei ole ylittänyt toimivaltaansa eikä päätös ole muutoinkaan lainvastainen.

Käsittely

Päätös

Aluehallitus hyväksyi päätösehdotuksen yksimielisesti.

Selostus

Oikaisuvaatimus

Oikaisuvaatimuksen tekijä on tehnyt hyvinvointialuelain (611/2021) mukaisen oikaisuvaatimuksen koskien aluehallituksen 10.6.2024 § 90 päätöstä aluehallituksen päätöksen 27.5.2024 § 66 jatkotoimenpiteistä koskien otto-oikeuden käyttämistä hyvinvointialuejohtajan päätökseen 15.5.2024 § 36 liikkumista tukevien palvelujen toimintaohjeen käyttöön otosta 1.9.2024 alkaen.

Hyvinvointialuelain 139 §:n 1 momentin mukaan aluehallituksen alaisen viranomaisen päätökseen tyytymätön saa vaatia siihen oikaisua. Oikaisuvaatimus tehdään 2 momentin mukaan aluehallituksen alaisen viranomaisen päätöksestä asianomaiselle toimielimelle.

Oikaisuvaatimuksen saa lain hyvinvointialueesta 142 §:n 1 momentin mukaan tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä hyvinvointialueen jäsen.

Oikaisuvaatimus on tehtävä hyvinvointialuelain 143 §:n mukaan 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Oikaisuvaatimus on saapunut 25.6.2024 Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen kirjaamoon.

Oikaisuvaatimus on saapunut säädetyssä määräajassa. Oikaisuvaatimuksen tekijä on hyvinvointialueen jäsen.

Oikaisuvaatimuksessa esitetyt vaatimukset ja perusteet

■■■■ (oikaisuvaatimuksen tekijä) vaatii, että aluehallituksen tulee vaatia uusi toimintaohjeen valmistelu, jossa otetaan asiakkaat mukaan neljän yleisen vammaisoikeuksia tukevan lain mukaan ja hankintalain 108 § mukaisesti. Oikaisuvaatimuksen tekijä vetoaa oikaisuvaatimuksessaan siihen, että päätöksessä ei ole huomioitu hyvinvointialueen vammaisneuvoston (10.1.2024 § 4) esittämiä muutoksia. Oikaisuvaatimuksen tekijä katsoo, että päätös rikkoo yleissopimuksen vammaisten henkilöiden oikeuksista 4. artiklaa, jonka mukaan vammaisia tulee kuulla heitä koskevissa päätöksissä. Lisäksi oikaisuvaatimuksen tekijä tuo esiin, ettei toimintaohjeen valmistelussa ole tehty vammaisvaikutusten arviointia.

Oikaisuvaatimuksen tekijä viittaa myös oikaisuvaatimuksessaan eduskunnan oikeusasiamiehen ratkaisuun, jossa kunnan hankkiessa palveluja yksityiseltä palveluntuottajalta, se ei voi siirtää omaa järjestämisvastuutaan, eikä rajoittaa lakisääteisten kuljetuspalvelujen käyttöä ja vaikeavammaisen henkilön liikkumista ja osallistumista kodin ulkopuolella.

Hyvinvointialueen kanta oikaisuvaatimukseen

Hyvinvointialueesta annetun lain (2021/611) 32 §:n mukaan hyvinvointialueelle on asetettava vammaisten henkilöiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi hyvinvointialueen vammaisneuvosto. Vaikuttamistoimielimelle (vammaisneuvosto) tulee antaa mahdollisuus vaikuttaa hyvinvointialueen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan asioissa, joilla on tai joilla vaikuttamistoimielin arvioi olevan merkitystä vammaisten henkilöiden ja heidän tarvitsemiensa palveluiden kannalta, ja vaikuttamistoimielin tulee ottaa mukaan osallistumisen ja kuulemisen kehittämiseen hyvinvointialueella.

Vaikuttamistoimielimet eivät ole hyvinvointialuelain 35 §:ssä tarkoitettuja hyvinvointialueen toimielimiä, jotka ovat hyvinvointialueen viranomaisia ja jotka voivat käyttää julkista valtaa. Vammaisneuvostolle ei siten voi delegoida toimivaltaa.

Vammaisneuvostoa on kuultu osana valmistelua (vammaisneuvoston lausunnot 10.1.2024 § 4 ja 10.4.2024 § 30) ja se on ollut tiiviisti mukana toimintaohjeen valmistelussa vanhusneuvoston ohella. Vammaisneuvoston ja vanhusneuvoston keskuudestaan valitsevat edustajat ovat olleet mukana työryhmässä, joka valmisteli toimintaohjetta.

Hyvinvointialueen päätösten vaikutusten ennakoarvioinnin prosessi ei ole ollut valmis kuljetuspalvelujen toimintaohjetta valmistellessa. Prosessi valmistuu arviolta loppuvuodesta 2024, jonka jälkeen ennakoarviointia käyttöön otetaan vaiheittain toimielinten ja viranhaltijoiden päätöksenteossa. Vammaisvaikutusten arviointi tulee käyttöön osana päätösten vaikutusten ennakoarvioinnin prosessia. Toimintaohjeen

valmistelussa on tästä huolimatta huomioitu vahvasti palvelujen käytettävyyden toimintakyvyn rajoitteista huolimatta.

Vammaispalvelulain mukaisten kuljetuspalvelujen järjestämistapaa koskevia korkeimman hallinto-oikeuden päätöksiä on useita (KHO 14.2.2020/641, KHO 16.7.2019 T 3406, KHO 7.6.2019 T 2724, KHO 9.7.2018 T 3365, KHO 2018:64 Vuosikirjaratkaisu, KHO 2017:95 Vuosikirjaratkaisu, KHO 6.5.2014 T 1500, KHO 21.3.2014 T 879). Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisuissa on todettu, että kunnalla (sittemmin hyvinvointialueella) on lähtökohtaisesti oikeus päättää, miten kuljetuspalvelu järjestetään ja muuttaa kuljetuspalvelujen järjestämistapaa. Toimintaohjeessa on huomioitu, että mikäli henkilö ei voi vammansa vuoksi tai muusta perustellusta syystä käyttää hyvinvointialueen päättämällä tavalla järjestettyä kuljetuspalvelua, on hyvinvointialueen järjestettävä kuljetuspalvelu henkilön yksilöllisten tarpeiden edellyttämällä tavalla. Mikäli hyvinvointialueen käyttämä palvelujen järjestämistapa estää vaikeavammaista henkilöä tosiasiallisesti käyttämästä hänelle myönnettyä kuljetuspalvelua, on palvelun järjestäjän järjestettävä kuljetuspalvelu tavanomaisesta poikkeavalla tavalla yksilön tarpeiden huomioiden.

Toimintaohjeen valmistelussa on huomioitu hyvinvointialueen kuljetuspalveluiden hankintakokonaisuus. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue noudattaa kokonaisuuden kilpailutuksessa tarkasti hankintalakia ja aluehallituksen 13.11.2023 § 83 hyväksymiä henkilökuljetusten hankinnan strategisia periaatteita. Kilpailutuksen valmisteluun osallistuu seurantaryhmä, jossa on vanhus- ja vammaisneuvostojen edustajat sekä erillinen vammaisneuvoston työryhmä. Tämän lisäksi liikkumista tukevien palvelujen kilpailutuksen valmistelussa on osallistettu laajalti alueen asukkaita ja muita sidosryhmiä muun muassa järjestämällä asiakaskysely, seitsemän (7) asiakastilaisuutta, kuusi (6) tapaamista vanhus- ja vammaisjärjestöjen kanssa sekä kaksi (2) avointa tilaisuutta alueen yrityksille.

Lopuksi

Hyvinvointialue ei ole liikkumista tukevien palvelujen toimintaohjeen valmistelussa laiminlyönyt lakisääteistä velvollisuuttaan kuulla vammaisneuvostoa asian valmistelussa. Vammaisneuvosto ja vanhusneuvosto ovat osallistuneet asiakirjan valmisteluun.

Hyvinvointialueella on oikeus päättää, miten kuljetuspalvelu järjestetään ja muuttaa kuljetuspalvelujen järjestämistapaa. Liikkumista tukevien palvelujen toimintaohjeen lopullisesta sisällöstä on päättänyt toimivaltainen viranhaltija (hyvinvointialuejohtaja) ja toimitus (aluehallitus). Päätös noudattaa kansallista lainsäädäntöä ja YK:n yleissopimusta vammaisten henkilöiden oikeuksista.

Toimintaohjeessa on huomioitu, että mikäli henkilö ei voi vammansa vuoksi tai muusta perustellusta syystä käyttää hyvinvointialueen päättämällä tavalla järjestettyä kuljetuspalvelua, on hyvinvointialueen järjestettävä kuljetuspalvelu henkilön yksilöllisten tarpeiden edellyttämällä tavalla.

Oikaisuvaatimuksessa ei ole esitetty sellaisia seikkoja, joiden perusteella oikaisuvaatimuksen kohteena olevaa päätöstä olisi syytä muuttaa tai kumota. Päätös on syntynyt oikeassa järjestyksessä, päätöksentekijä ei ole ylittänyt toimivaltaansa eikä päätös ole muutoinkaan lainvastainen.

Oheismateriaali

- Hyvinvointialueen jäsenen oikaisuvaatimus koskien aluehallituksen 10.6.2024 § 90 päätöstä liikkumista tukevien palvelujen toimintaohjeen käyttöönotosta 1.9.2024 alkaen EI JULKINEN

Tiedoksi**Täytäntöönpano****Päätöshistoria**